

OLP A TISZTÁBB LEVEGŐÉRT!

MIT KELL TUDNI AZ OLP-RŐL?

Az Országos Levegőterhelés-csökkentési Program (OLP) 2020-ban indult a céllal, hogy az öt legfőbb légszennyező: az elsődleges PM (szálló por, $PM_{2,5}$), a nitrogén-oxidok, az ammónia, a kén-dioxid, és a nem metán illékony szerves anyagok kibocsátása jelentősen csökkenjen.

KINEK SZÓL AZ OLP?

A program 2030-ig végrehajtandó, kibocsátáscsökkentő intézkedéseket fogalmaz meg az ipari szereplők, a mezőgazdaság, a közlekedés, az energetika és nem utolsósorban a lakosság számára.

MIÉRT FONTOS A LEVEGŐ MINŐSÉGE?

Az emberi egészséget veszélyeztető környezeti tényezők között Európában kiemelkedő jelentősége van a levegőminőségnek. A légszennyezés évente 400 ezer európai lakos korai halálát okozza, amelyből mintegy 10 ezer magyar.

A légszennyezés elleni küzdelem fontosságára hívja fel a figyelmet az ENSZ azzal, hogy 2020-tól szeptember 7-ét „Tiszta levegő a kék égboltért” nemzetközi nappá nyilvánította.

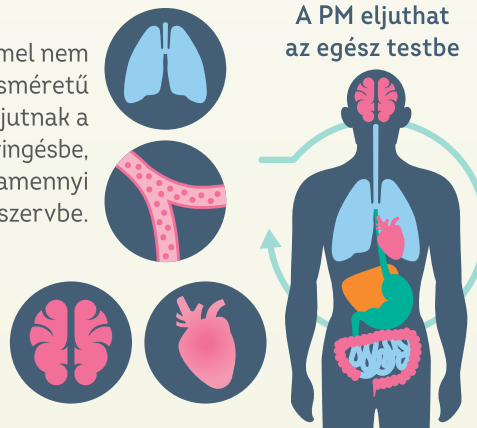

PM_{2,5} SZÁLLÓ POR

HATÁSOK

A szabad szemmel nem látható kisméretű részecskék bejutnak a tüdőbe és a vérkeringésbe, majd valamennyi szervbe.

Vérrögösödést indíthatnak el, ezzel károsítják a belső szerveket.

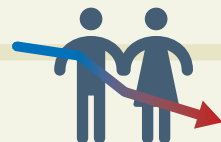
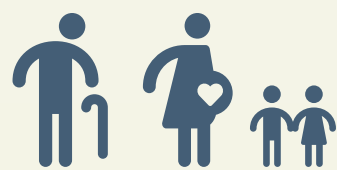

A PM eljuthat az egész testbe

A leginkább érintettek a légzőszervi-, valamint szív- és érrendszeri megbetegedésekben szenvedők,

az idősek, a várandós nők, a csecsemők, és a kisgyermek.

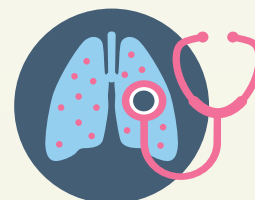

A PM_{2,5} belélegzése megrövidítheti az emberi élettartamot.

NO_x NITROGÉN-OXIDOK

HATÁSOK

Erős nyálkahártya irritáló hatása miatt magas koncentrációban a légutak gyulladását okozhatja.

Súlyosbíthatja a tüdőbetegségben szenvedők tüneteit, ezzel romlik az életminőségük, és élettartamuk is rövidülhet.

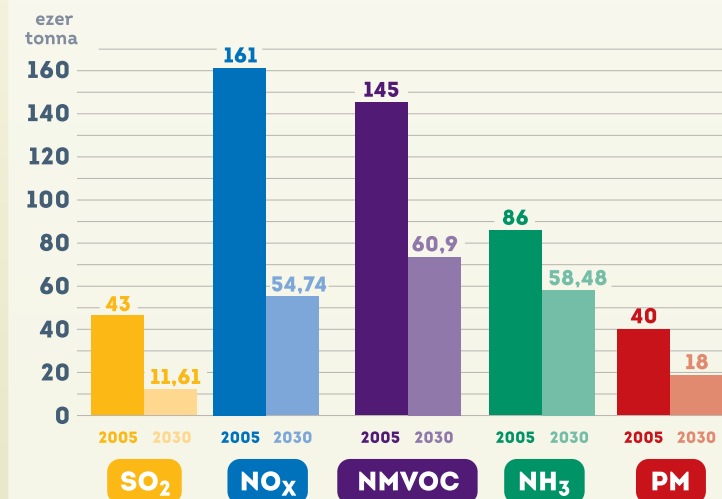
Növeli a fogékonyságot a légzőszervi fertőzésekre, az allergiára.

A magas NO_x érték megváltoztatja a talaj kémiai jellemzőit, amivel befolyásolja a sérülékeny élőhelyek biodiverzitását.

A legfontosabb légszennyezők kibocsátás-csökkentési céljának elérése érdekében az OLP irányt mutat az ágazati szabályozások, támogatások elkövetkező években kívánatos változásához.

2030-ra elérendő levegőterhelés-csökkentési kötelezettség a 2005 évihez képest (Forrás: OMSZ, 2019)

AGRÁRMINISZTERIUM

HERMAN OTTÓ INTÉZET NONPROFIT KFT.

Készítette a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. az Agrárminisztérium támogatásával.

www.hermanottointezet.hu
www.kornyezetvedelem.hu

Grafikai kivitelezés: Kavrán Viktória, Varga F. Péter

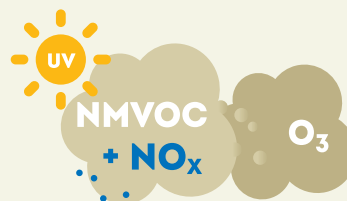
Felelős kiadó: Bozzay Péter, ügyvezető Budapest, 2021

HATÁSOK

NM VOC

NEM METÁN ILLÉKONY SZERVES SZENNYEZŐK

A NM VOC anyagok reagálnak más légszennyezőkkel, ami talajközeli ózonképződéssel jár.

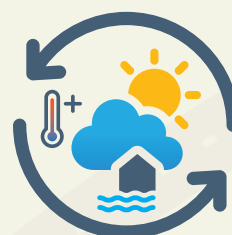
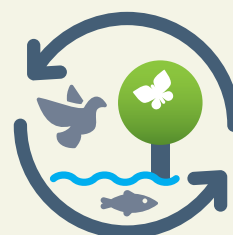

Az ózon a légzőrendszer, a szem, az orr és a torok gyulladását okozhatja.

Negatív hatással van a biodiverzitásra és hozzájárul a klímaváltozáshoz.

Befolyásolja a növények növekedését.

NH₃

AMMÓNIA

HATÁSOK

Az ammónia a légkörben reakcióba lép egyéb szennyezőkkel, kisméretű részecskéket képez, amelyek belélegezve jelentős egészségkárosító hatással bírnak:

ronthatják a légzőszervi, valamint a szív- és érrendszeri betegségekben szenvedők állapotát.

A légkörbe jutó ammónia nagy távolságra jut el, így megjelenhet a városi szmogban is.

AZ AMMÓNIUMION LERAKÓDÁSÁNAK HATÁSAI

Az ammónia kiülepedése a környezetbe az élőhelyek savasodását és a nitrogénegyensúly felbomlását okozza, amely a biodiverzitás csökkenéséhez vezet.

SO₂

KÉN-DIOXID

HATÁSOK

Légzőszervi irritációt, a légutak szűkületét okozhatja.

Az asztmások különösen érzékenyek.

Az egészségre gyakorolt hatások nagyon gyorsan jelentkezhetnek.

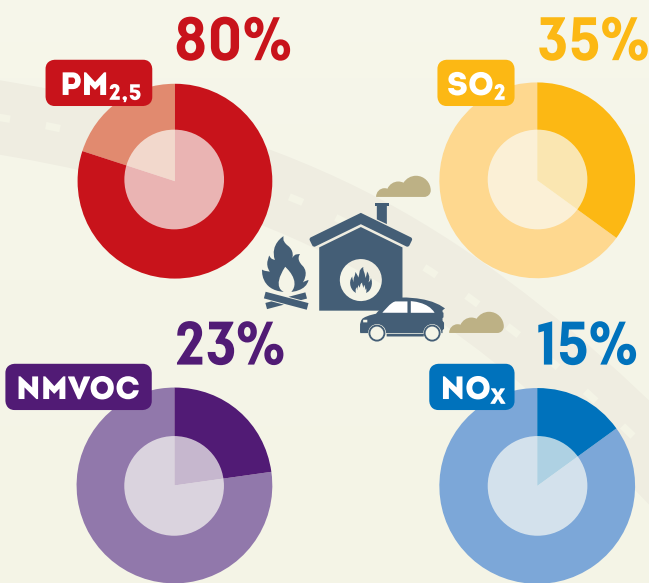
Hozzájárul a savas esők kialakulásához, károsítja a környezetet és az élő természetet.

MIATTAM IS SZENNYEZETT A LEVEGŐ?

Szinte hihetetlen, de napjainkban jóval több légszennyező anyagot (szálló port és nitrogén-oxidot) bocsátunk a levegőbe a lakóházak fűtése és a közúti közlekedés során, mint az ipar!

A 2018. évi kibocsátási adatok szerint a lakossági tevékenységből származik a levegőbe kerülő PM_{2,5} 80%-a, a kén-dioxid 35%-a, a nem metán illékony szerves vegyületek 23%-a és a nitrogén-oxidok közel 15%-a. (Forrás: OMSZ)

A településeken és a forgalmas utak környezetében a levegő minősége igen sok esetben nem megfelelő. A csúcsforgalmi időszakokban a mért szennyezőanyagok (NO_x, PM₁₀, PM_{2,5}) koncentrációja meghaladja az egészségügyi határértéket. Az országos, éves nitrogén-oxid kibocsátás több mint 40%-áért a közlekedés felelős.

A levegő minőségét a lakossági tevékenység – téli időszakban elsősorban a fűtés – határozza meg, ezért a jó levegő érdekében csökkentenünk kell ezen szennyezőforrások kibocsátásait.

KÖRNYEZETBARÁT KÖZLEKEDÉS, TISZTA LEVEGŐ!

Az OLP-ben megfogalmazott intézkedések:

- Alacsony vagy nulla kibocsátású járművek használatának elősegítése adókedvezményrel, támogatással;
- 2022-től csak elektromos busz helyezhető forgalomba a nagyvárosokban;
- Alternatív üzemanyagok (elektromos, LNG, CNG, LPG, H₂) töltőhálózatának fejlesztése.

Mit tehetek én?

Válasszuk meg környezettudatosan közlekedésünk módját!

- ✓ Rövidebb távolságoknál menjünk gyalog, vagy használjuk a nem motorizált lehetőségeket (pl. kerékpár, roller).
- ✓ Hosszabb útnál vegyük igénybe a közösségi közlekedést (villamos, vasút, autóbusz).
- ✓ Városban használjuk a korszerű gépjárműmegosztó rendszereket.
- ✓ Ha gépkocsit vásárolunk – lehetőségeinkhez mérten – a legkisebb szennyezőanyag-kibocsátást okozó járművet válasszuk.
- ✓ Ügyeljünk arra, hogy gépjárművünk megfelelő műszaki állapotban legyen.

Vezessünk környezetkímélően!

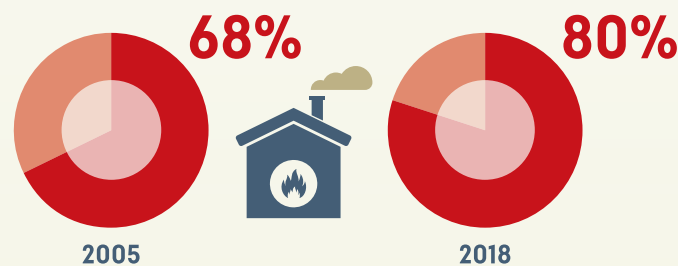
Az ökodriving technikák alkalmazásával 20-30%-kal csökkenthető az üzemanyag fogyasztás, ennek megfelelően csökken a károsanyag-kibocsátás is.

- ✓ Ne tároljunk az autókban felesleges plusz kilókat!
- ✓ A megfelelő keréknyomás csökkenti a fogyasztást.
- ✓ Óvatosan adjunk gázt, finoman gyorsítsunk, időben váltunk sebességet, használjuk a Tempomat-ot, valamint törekedjünk arra, hogy minél egyenletesebb tempóval közlekedjünk!
- ✓ Használjunk GPS-t, várakozásnál állítsuk le a motort!
- ✓ A motorfék megfelelő használata nagyon takarékos, így ahol lehet, törekedjünk erre!
- ✓ A gazdaságos és a biztonságos vezetés nagymértékben összefügg. A szabályokat betartva közlekedjünk!
- ✓ Ne használjuk feleslegesen a légkondicionálót!

LÉGSZENNYEZŐ LAKÓHÁZAK?

2005-ben a PM_{2,5} kibocsátás 68%-a a lakóházak fűtéséből származott, ez 2018-ban 80%-ra emelkedett. (Forrás: OMSZ)

A kibocsátáscsökkentési kötelezettségek teljesítéséhez elengedhetetlen a lakossági tevékenységből, elsősorban a fűtésből származó kibocsátások jelentős mértékű csökkentése.

Az OLP-ben megfogalmazott intézkedések:

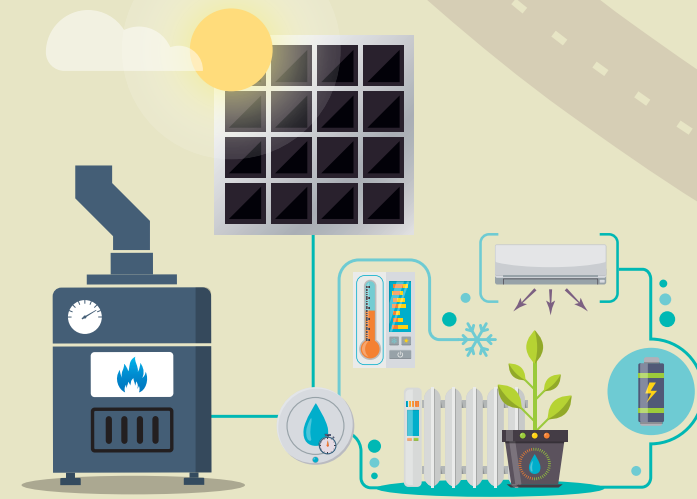
A távhő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése, ösztönző rendszer kidolgozása a távhővel ellátott lakások számának növelése érdekében.

Mit tehetek én?

Egy adott településen minél többen kapcsolódnak a távhő-szolgáltatáshoz, annál inkább csökkenthető a levegőterhelés. A távfűtés ugyanis nem okoz helyi légszennyezést, a hőtermelés helyén pedig korlátozható, szabályozható és ellenőrizhető a kibocsátás.

Az OLP-ben megfogalmazott intézkedés:

Szemléletformáló kampányok szervezése az épület-energia-hatékonyság javítása érdekében, az alacsony kibocsátással járó tüzelőberendezések és tüzelőanyagok alkalmazásának, továbbá a megfelelő fűtési módok előnyeinek megismertetése a lakossággal.

Mit tehetek én?

Tájékozódjunk az épületenergia-hatékonyság javítását szolgáló támogatásokról (fűtőrendszer-korszerűsítés, nyílászáró csere, megújulóenergia-használat, épület-szigetelés, stb.), pályázatokról. Kérjünk szakmai tanácsot a lakóépületünkre vonatkozó lehetőségekről, kiemelten az elektromos fűtés alkalmazhatóságáról.

AMI TILOS!

Tilos a hulladékká vált kezelt fa, műanyag, gumi, különböző rongyok, olajok égetése lakossági tüzelőberendezésben, mert egészségre káros, mérgező anyagok kerülhetnek a levegőbe!

A levegő tisztaságának megőrzése és egészségünk megóvása érdekében ne égezzünk avart és más kerti zöldhulladékot!

Helyette komposztáljunk helyben, vagy juttassuk el a zöldhulladékot a legközelebbi komposzttelepre!

Az OLP-ben megfogalmazott cél:

Az illegális hulladékégetéssel érintett régiók lakóépületeiben az elektromos fűtés alkalmazásának támogatása, amely fenntartható és nem okoz helyi szennyezést.

Mit tehetek én?

Ha csak szilárd tüzelőanyaggal működő berendezésünk van, kizárólag a tüzelőberendezésnek megfelelő tüzelőanyagot használjunk. Soha ne égezzünk nedves, illetve festett fát, műanyagot vagy egyéb hulladékot!

A hulladék eltüzelése nem csak szociális kérdés!

Akik műanyag, gumi vagy textil hulladékkal tüzelnek, veszélynek teszik ki magukat és a környezetükben élőket.

Közös érdekünk, hogy ilyesmi ne történjen!